

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șaptea)

11 septembrie 2014*

„Trimitere preliminară — Directiva 2000/31/CE — Domeniu de aplicare — Litigiu în materie de calomnie”

În cauza C-291/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Eparchiako Dikastirio Lefkosias (Cipru), prin decizia din 27 martie 2013, primită de Curte la 27 mai 2013, în procedura

Sotiris Papasavvas

împotriva

O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd,

Takis Kounnafi,

Giorgos Sertis,

CURTEA (Camera a șaptea),

compusă din domnul J. L. da Cruz Vilaça, președinte de cameră, și domnii J.-C. Bonichot (raportor) și A. Arabadjiev, judecători,

avocat general: domnul N. Jääskinen,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Papasavvas, de C. Christaki, dikigoros;
- pentru O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd, de L. Paschalidis, dikigoros;
- pentru guvernul cipriot, de K. Lykourgos, în calitate de agent;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de H. Tserepa-Lacombe și de F. Wilman, în calitate de agenți,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: greaca.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (JO L 178, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 29, p. 257).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Papasavvas, pe de o parte, și O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd, precum și domniile Kounnafi și Sertis, pe de altă parte, cu privire la o acțiune în reparație formulată de domnul Papasavvas ca urmare a prejudiciului pe care acesta l-ar fi suferit în urma unor acte considerate drept elemente constitutive ale calomniei.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentul (17) al Directivei 2000/31 are următorul conținut: „Definiția serviciilor societății informaționale există deja în dreptul comunitar. [...] Această definiție cuprinde orice serviciu furnizat în mod obișnuit contra unei remunerații, la distanță, prin intermediul echipamentului electronic, de prelucrare (inclusiv comprimarea numerică) și stocare a datelor [...]”
- 4 Considerentul (18) al acestei directive prevede:
„[...] Serviciile societății informaționale [...], în măsura în care acestea reprezintă o activitate economică, se extind la servicii care nu sunt remunerate de cei care le primesc, cum ar fi serviciile care furnizează informații on-line ori comunicări comerciale sau cele care furnizează instrumente de căutare, accesare și recuperare a datelor. Serviciile societății informaționale presupun, de asemenea, servicii care constau în transmiterea informațiilor printr-o rețea de comunicații, furnizarea accesului la o rețea de comunicații sau în găzduirea informațiilor furnizate de un beneficiar al serviciului. [...]”
- 5 Potrivit considerentului (22) al directivei menționate:
„Controlul serviciilor societății informaționale se face la sursa activității pentru a asigura o protecție eficientă a obiectivelor de interes general. [...] De asemenea, în scopul asigurării eficiente a liberei prestări a serviciilor și a certitudinii juridice pentru furnizorii și destinatarii serviciilor, astfel de servicii ale societății informaționale trebuie, în principiu, să se supună regimului juridic din statul membru în care este stabilit furnizorul de servicii.”
- 6 Considerentul (42) al aceleiași directive prevede:
„Derogările în materie de responsabilitate prevăzute în prezentul articol se referă numai la cazurile în care activitatea prestatorului de servicii ale societății informaționale se limitează la procesul tehnic de exploatare și de acordare a accesului la o rețea de comunicații prin intermediul căreia informațiile furnizate prin terți sunt transmise sau stocate temporar, exclusiv în scopul de a îmbunătăți eficacitatea transmiterii. Această activitate are caracter pur tehnic, automat și pasiv, ceea ce implică faptul că prestatorii de servicii ale societății informaționale nu cunosc și nici nu controlează informațiile transmise sau stocate.”

7 Considerentul (43) al Directivei 2000/31 are următorul conținut:

„Un furnizor de servicii poate beneficia de derogări pentru «simpla transmitere» și pentru forma de stocare denumită «caching» în cazul în care nu este implicat în niciun fel în informația transmisă. Aceasta presupune, printre altele, că nu modifică informația pe care o transmite. Această cerință nu se referă la manipulările cu caracter tehnic care au loc în cursul transmiterii, deoarece acestea nu alterează integritatea informației conținute în transmitere.”

8 Articolul 2 din această directivă prevede:

„În sensul prezentei directive, următorii termeni au înțelesurile de mai jos:

(a) «servicii ale societății informaționale»: servicii în sensul articolului 1 alineatul (2) din Directiva 98/34/CE astfel cum a fost modificată prin Directiva 98/48/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul standardelor, al reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (JO L 204, p. 37, Ediție specială, 13/vol. 23, p. 207)], astfel cum a fost modificată prin Directiva 98/48/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iulie 1998 (JO L 217, p. 18, Ediție specială, 13/vol. 23, p. 282, denumită în continuare «Directiva 98/34»)];

(b) «furnizor de servicii»: orice persoană fizică sau juridică furnizoare de servicii ale societății informaționale;

(c) «furnizor de servicii stabilit»: furnizor de servicii care desfășoară efectiv o activitate economică utilizând un sediu stabil pe o perioadă nedeterminată. Prezența și folosirea mijloacelor tehnice și a tehnologiilor necesare furnizării serviciului nu constituie, în sine, sediu al prestatorului;

[...]

(h) «domeniu coordonat»: cerințele specificate în cadrul legislativ din statele membre, aplicabile furnizorilor de servicii ale societății informaționale, indiferent dacă sunt de natură generală sau concepute special pentru aceștia.

(i) Domeniul coordonat se referă la cerințe pe care furnizorul de servicii trebuie să le respecte și care privesc:

[...]

— desfășurarea activității unui serviciu al societății informaționale, cum ar fi cerințele privind comportamentul furnizorului de servicii, cerințe legate de calitatea sau conținutul serviciului, inclusiv în materie de publicitate și contracte sau privind răspunderea furnizorului de servicii;

[...]”

9 Potrivit articolului 3 din Directiva 2000/31 menționată, intitulat „Piața internă”:

„(1) Fiecare stat membru garantează că serviciile societății informaționale prestate de un furnizor de servicii stabilit pe teritoriul său respectă dispozițiile de drept intern aplicabile în statul membru în cauză și relevante pentru domeniul coordonat.

(2) Statele membre nu pot restrânge libera circulație a serviciilor societății informaționale din alte state membre invocând motive relevante pentru domeniul coordonat.

(3) Alineatele (1) și (2) nu se aplică domeniilor menționate în anexă.

(4) Statele membre pot adopta măsuri derogatorii de la alineatul (2) în cazul unui anumit serviciu al societății informaționale, în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) măsurile sunt:

(i) necesare, dintr-unul din motivele următoare:

— ordine publică, [...]

[...]

— protecția consumatorilor, [...]

(ii) luate împotriva unui serviciu al societății informaționale care aduce atingere obiectivelor menționate la punctul (i) sau care prezintă risc serios și grav de prejudiciere a acestor obiective;

(iii) proporționale cu aceste obiective.

[...]”

10 Articolele 12-14 din aceeași directivă sunt cuprinse în secțiunea 4 a acesteia, intitulată „Răspunderea furnizorilor de servicii intermediari”.

11 Articolul 12 din Directiva 2000/31, intitulat „Simpla transmitere” („Mere conduit”), prevede:

„(1) În cazul în care un serviciu al societății informaționale constă în transmiterea într-o rețea de comunicații a informațiilor furnizate de un destinatar al serviciului sau în furnizarea accesului la rețeaua de comunicații, statele membre veghează ca furnizorul de servicii să nu fie responsabil pentru informațiile transmise, cu condiția ca furnizorul:

(a) să nu inițieze transmiterea;

(b) să nu selecteze destinatarul transmiterii și

(c) să nu selecteze sau să modifice informațiile care fac obiectul transmiterii.

(2) Activitățile de transmitere și de furnizare a accesului prevăzute la alineatul (1) includ stocarea automată, intermediară și tranzitorie a informațiilor transmise, atât timp cât stocarea servește exclusiv pentru executarea transmiterii în rețeaua de comunicații și cu condiția ca durata stocării să nu depășească timpul rezonabil necesar transmiterii.

(3) Prezentul articol nu afectează posibilitatea ca o instanță judecătorească sau o autoritate administrativă să solicite furnizorului de servicii, în conformitate cu sistemul juridic din statele membre, să pună capăt unei încălcări sau să o prevină.”

12 Articolul 13 din aceeași directivă, intitulat „Stocarea-caching”, prevede:

„(1) În cazul în care un serviciu al societății informaționale constă în transmiterea printr-o rețea de comunicații a informațiilor furnizate de un destinatar al serviciului, statele membre veghează ca furnizorul de servicii să nu fie responsabil pentru stocarea automată, intermediară și temporară a informațiilor transmise, realizată exclusiv pentru a face mai eficientă transmiterea mai departe a informațiilor către alți destinatari ai serviciului, la cerere, cu condiția ca prestatorul:

- (a) să nu modifice informația;
- (b) să îndeplinească condițiile de acces la informație;
- (c) să se conformeze normelor privind actualizarea informației, larg recunoscute pe scară largă și folosite de întreprinderile din sector;
- (d) să nu împiedice folosirea licită a tehnologiei, larg recunoscută și folosită în industrie, în scopul de a obține date privind utilizarea informației, și
- (e) să acționeze prompt pentru eliminarea informațiilor pe care le-a stocat sau pentru a bloca accesul la acestea de îndată ce ia la cunoștință că informațiile transmise inițial au fost eliminate din rețea ori accesul a fost blocat sau că o instanță sau o autoritate administrativă a dispus eliminarea informației sau blocarea acesteia.

(2) Prezentul articol nu aduce atingere posibilității ca o instanță judecătorească sau o autoritate administrativă să solicite prestatorului de servicii, în conformitate cu sistemul juridic al părților, să pună capăt unei încălcări sau să o prevină.”

13 Potrivit articolului 14 din această directivă, intitulat „Stocarea-hosting”:

„(1) Părțile se asigură că atunci când se prestează un serviciu al societății informaționale care constă în stocarea informațiilor furnizate de un destinatar al serviciului, prestatorul aceluși serviciu nu este responsabil pentru informațiile stocate la cererea unui destinatar al serviciului, cu condiția ca prestatorul:

- (a) să nu aibă efectiv cunoștință despre activitatea sau informația ilicită, iar în ceea ce privește acțiunile în daune, să nu aibă cunoștință de fapte sau circumstanțe din care să apară că activitatea sau informația este ilicită

sau

- (b) din momentul în care ia cunoștință despre acestea, acționează prompt pentru a elimina informațiile sau pentru a bloca accesul la acestea.

(2) Alineatul (1) nu se aplică atunci când destinatarul serviciului acționează sub autoritatea sau sub controlul prestatorului.

(3) Prezentul articol nu aduce atingere posibilității ca o instanță judecătorească sau o autoritate administrativă să impună prestatorului de servicii, în conformitate cu sistemul juridic al părților, să pună capăt unei încălcări sau să o prevină și nu aduce atingere posibilității ca statele membre să instituie proceduri de reglementare a eliminării informațiilor sau blocării accesului la acestea.”

14 Articolul 18 din directiva menționată, intitulat „Acțiuni în justiție”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre veghează ca acțiunile în justiție prevăzute în dreptul intern privind activitățile serviciilor societății informaționale să permită adoptarea rapidă de măsuri, inclusiv măsuri interimare, destinate să ducă la încetarea oricărei încălcări presupuse și să prevină orice altă atingere adusă intereselor respective.”

15 Articolul 1 din Directiva 98/34 prevede:

„În sensul prezentei directive, termenii utilizați au următoarele înțelesuri:

[...]

2. «serviciu», orice serviciu al societății informaționale, adică orice serviciu prestat în mod normal în scopul obținerii unei remunerații, la distanță, prin mijloace electronice și la solicitarea individuală a beneficiarului serviciului.

În înțelesul prezentei definiții:

- «la distanță» înseamnă că serviciul este prestat fără ca părțile să fie prezente simultan;
- «prin mijloace electronice» înseamnă că serviciul este transmis inițial și primit la destinație prin intermediul echipamentului electronic pentru prelucrarea (inclusiv arhivarea digitală) și stocarea datelor și este transmis integral, transferat și recepționat prin cablu, radio, mijloace optice sau alte mijloace electromagnetice;
- «la solicitarea individuală a beneficiarului serviciilor» înseamnă că serviciul este prestat prin transmiterea datelor în urma solicitării individuale.

În anexa V este prezentată o listă indicativă de servicii care nu fac obiectul prezentei definiții.

[...]”

Dreptul cipriot

16 Delictul civil de calomnie este reglementat la articolele 17-25 din capitolul 148 din Legea privind delictele civile.

Litigiul principal și întrebările preliminare

17 La 11 noiembrie 2010, domnul Papasavvas a introdus la Eparchiako Dikastirio Lefkosias o acțiune în reparație împotriva O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd, societate de presă, precum și împotriva domnului Kounnafis, redactor-șef și jurnalist la ziarul O Fileleftheros, și a domnului Sertis, jurnalist la același ziar, ca urmare a unor acte care reprezentau, în opinia sa, elemente constitutive ale calomniei.

18 Domnul Papasavvas solicită repararea prejudiciului care i-ar fi fost cauzat prin articolele publicate în cotidianul cu arie de difuzare națională O Fileleftheros, la 7 noiembrie 2010, care au fost publicate pe două site-uri internet [<http://www.philenews.com> și <http://www.phileftheros.com>]. De asemenea, acesta solicită instanței naționale adoptarea unor măsuri provizorii pentru interzicerea publicării articolelor în litigiu.

- 19 Eparchiako Dikastirio Lefkosias apreciază că soluționarea litigiului pendinte în fața sa depinde în parte de interpretarea Directivei 2000/31.
- 20 În aceste condiții, Eparchiako Dikastirio Lefkosias a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Având în vedere că reglementările statelor membre în materie de calomnie afectează capacitatea de a furniza servicii de informare prin mijloace electronice atât la nivel național, cât și în cadrul Uniunii Europene, asemenea reglementări pot fi considerate restricții privind prestarea de servicii de informare în sensul [Directivei 2000/31]?
  - 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, în ce măsură dispozițiile articolelor 12-14 din [Directiva 2000/31] în materie de răspundere sunt aplicabile în cauze de drept civil între particulari, cum ar fi chestiunile referitoare la răspunderea civilă în cazuri de calomnie, sau se limitează la răspunderea civilă pentru operațiuni comerciale/contracte încheiate cu consumatorii?
  - 3) Având în vedere finalitatea articolelor 12-14 din [Directiva 2000/31], referitoare la răspunderea furnizorilor de servicii ale societății informaționale și dat fiind că în numeroase state membre existența unei acțiuni în justiție este o condiție prealabilă pentru adoptarea unor măsuri provizorii având ca obiect impunerea până la soluționarea litigiului a unei obligații de a nu face, în ce măsură articolele menționate instituie drepturi individuale care pot fi invocate ca mijloace de apărare în cadrul unei acțiuni civile pentru calomnie sau constituie obstacole legale la introducerea unei asemenea acțiuni?
  - 4) În ce măsură noțiunile «servicii ale societății informaționale» și «furnizor de servicii ale societății informaționale», în sensul articolului 2 din [Directiva 2000/31] și al articolului 1 alineatul (2) din [Directiva 98/34], se aplică serviciilor de informare on-line care nu sunt remunerate direct de destinatarul serviciilor, ci indirect prin intermediul anunțurilor publicitare comerciale care apar pe site-ul internet?
  - 5) Având în vedere definiția «furnizorului de servicii ale societății informaționale» vizată la articolul 2 din [Directiva 2000/31] și la articolul 1 alineatul (2) din [Directiva 98/34], în ce măsură situațiile următoare sau una dintre acestea constituie o «simplă transmitere», o «formă de stocare numită „caching”» sau o «stocare-hosting» în sensul articolelor 12-14 din [Directiva 2000/31]:
    - a) un ziar care dispune de un site internet accesibil gratuit pe care este publicată ediția electronică a versiunii imprimată cu toate articolele și anunțurile publicitare din aceasta, în format PDF sau în alt format electronic analog;
    - b) un ziar on-line liber accesibil al cărui furnizor este remunerat prin intermediul anunțurilor publicitare comerciale care apar pe site-ul internet, informațiile publicate în ziarul on-line fiind furnizate de personalul ziarului și/sau de jurnaliști independenți;
    - c) un site internet cu plată care furnizează unul dintre serviciile menționate la literele (a) și (b) de mai sus?”

Cu privire la admisibilitate

- 21 Domnul Papasavvas invocă inadmisibilitatea cererii de decizie preliminară.

- 22 Acesta susține, *inter alia*, că această cerere a fost adresată „prematur” de instanța de trimitere, întrucât pârâții din litigiul principal nu au depus încă un memoriu în apărare, iar situația de fapt nu ar fi încă stabilită. Astfel, instanța de trimitere nu ar cunoaște pe deplin implicațiile juridice ale litigiului pendinte în fața sa, iar întrebările adresate ar fi ipotetice.
- 23 Acesta apreciază de asemenea că Directiva 2000/31 nu are legătură cu litigiul principal, întrucât nu se referă decât la furnizorii serviciului și nu la destinatarii acestuia, iar răspunsurile la întrebările adresate de instanța de trimitere nu sunt necesare pentru soluționarea acestui litigiu.
- 24 Cu toate acestea, descrierea cadrului juridic și factual al litigiului din decizia de trimitere pare suficientă pentru ca Curtea să se poată pronunța, iar a patra întrebare are ca obiect tocmai aspectul dacă litigiul principal intră sau nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 2000/31.
- 25 În consecință, cererea de decizie preliminară este admisibilă.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la a patra întrebare

- 26 Prin intermediul celei de a patra întrebări, care trebuie analizată în primul rând, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 2 litera (a) din Directiva 2000/31 trebuie interpretat în sensul că noțiunea „servicii ale societății informaționale”, în sensul acestei dispoziții, cuprinde servicii de furnizare de informații on-line al căror furnizor este remunerat nu de destinatar, ci din veniturile generate de publicitatea difuzată pe un site internet.
- 27 În această privință, trebuie constatat că articolul 2 litera (a) din Directiva 2000/31 definește termenii „servicii ale societății informaționale” prin trimitere la articolul 1 alineatul (2) din Directiva 98/34, care vizează orice serviciu prestat „în mod normal în scopul obținerii unei remunerații”, la distanță, prin mijloace electronice și la solicitarea individuală a beneficiarului serviciului.
- 28 În ceea ce privește aspectul dacă această remunerație trebuie în mod necesar să fie furnizată de destinatarul serviciului însuși, este necesar să se arate că o astfel de condiție este exclusă în mod explicit de considerentul (18) al Directivei 2000/31, în lumina căruia trebuie interpretat articolul 2 litera (a) din Directiva 2000/31, acesta precizând că serviciile societății informaționale se extind, în măsura în care reprezintă o activitate economică, la servicii „care nu sunt remunerate de cei care le primesc, cum ar fi serviciile care furnizează informații on-line ori comunicări comerciale”.
- 29 Această interpretare corespunde celei a noțiunii „servicii”, în sensul articolului 57 TFUE, care, de asemenea, nu impune ca serviciul să fie plătit de beneficiarii acestuia (a se vedea în special Hotărârea Bond van Adverteerders și alții, 352/85, EU:C:1988:196, punctul 16).
- 30 Având în vedere ceea ce precedă, este necesar să se răspundă la a patra întrebare că articolul 2 litera (a) din Directiva 2000/31 trebuie interpretat în sensul că noțiunea „servicii ale societății informaționale”, în sensul acestei dispoziții, cuprinde servicii de furnizare de informații on-line al căror furnizor este remunerat nu de destinatar, ci din veniturile generate de publicitatea difuzată pe un site internet.

Cu privire la prima întrebare

- 31 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă Directiva 2000/31 se opune aplicării unui regim de răspundere civilă pentru calomnie furnizorilor de servicii ale societății informaționale.

- 32 Potrivit articolului 3 alineatul (1) din această directivă, fiecare stat membru garantează că serviciile societății informaționale prestate de un furnizor de servicii stabilit pe teritoriul său respectă dispozițiile de drept intern aplicabile în statul membru în cauză și relevante pentru domeniul coordonat, acest domeniu cuprinzând în special, astfel cum prevede articolul 2 litera (h) din această directivă, regimul răspunderii civile a furnizorului.
- 33 Rezultă că Directiva 2000/31 nu se opune ca un stat membru să adopte un regim de răspundere civilă pentru calomnie aplicabil furnizorilor de servicii ale societății informaționale stabiliți pe teritoriul său.
- 34 În schimb, articolul 3 alineatul (2) din Directiva 2000/31 prevede că statele membre nu pot restrânge libera circulație a serviciilor societății informaționale dintr-un alt stat membru invocând motive ce țin de domeniul coordonat.
- 35 În speță, din decizia de trimitere pare să rezulte că serviciile în discuție în litigiul principal nu provin dintr-un alt stat membru decât Cipru, ci sunt prestate de un furnizor stabilit în acest din urmă stat. Într-o astfel de situație, întrucât articolul 3 alineatul (2) din această directivă nu poate fi aplicabil, nu este necesar să se examineze eventuala incidență a acestuia.
- 36 În consecință, în lipsa unor precizări suplimentare din partea instanței de trimitere, trebuie să se răspundă la prima întrebare că Directiva 2000/31 nu se opune, într-o cauză precum cea principală, aplicării unui regim de răspundere civilă pentru calomnie.

Cu privire la a cincea întrebare

- 37 Prin intermediul celei de a cincea întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă limitările răspunderii civile prevăzute la articolele 12-14 din Directiva 2000/31 sunt aplicabile în cazul unei societăți editoare de presă care dispune de un site internet pe care este publicată versiunea electronică a unui ziar redactat de jurnaliști salariați sau independenți, această societate fiind, pe de altă parte, remunerată din veniturile generate de publicitatea comercială difuzată pe acest site. Instanța de trimitere solicită de asemenea să se stabilească dacă răspunsul la această întrebare este identic indiferent dacă accesul la site-ul respectiv este gratuit sau contra cost.
- 38 Articolele 12-14 din Directiva 2000/31 se referă la situații în care un furnizor de servicii ale societății informaționale exercită o activitate de simplă transmitere („mere conduit”), o formă de stocare numită „caching” sau, respectiv, o activitate de stocare-hosting.
- 39 Astfel cum rezultă din titlul secțiunii 4 din această directivă, comportamentul furnizorului vizat de aceste articole trebuie să se limiteze la cel al unui „furnizor intermediar”.
- 40 De altfel, din considerentul (42) al Directivei 2000/31 rezultă că derogările în materie de răspundere prevăzute de această directivă nu acoperă decât cazurile în care activitatea furnizorului de servicii ale societății informaționale prezintă un caracter pur tehnic, automat și pasiv, ceea ce presupune că furnizorul respectiv nu cunoaște și nici nu controlează informațiile transmise sau stocate (a se vedea Hotărârea Google Franța și Google, C-236/08-C-238/08, EU:C:2010:159, punctul 113).
- 41 Curtea a dedus de aici că, pentru a verifica dacă răspunderea furnizorului serviciului putea fi limitată în temeiul articolului 14 din Directiva 2000/31, trebuia să se examineze dacă rolul exercitat de furnizorul respectiv este neutru, în sensul că comportamentul acestuia este pur tehnic, automat și pasiv, presupunând lipsa cunoașterii sau a controlului datelor pe care le stochează (a se vedea în acest sens Hotărârea Google Franța și Google, EU:C:2010:159, punctul 114, precum și Hotărârea L’Oréal și alții, C-324/09, EU:C:2011:474, punctul 113).

- 42 Astfel, Curtea a apreciat că simpla împrejurare că un serviciu de referențiere este contra cost, că furnizorul stabilește modalitățile de remunerare sau că acordă clienților săi informații de ordin general nu poate avea ca efect să îl priveze pe acest furnizor de derogările în materie de răspundere prevăzute de Directiva 2000/31 (a se vedea Hotărârea Google Franța și Google, EU:C:2010:159, punctul 116, precum și Hotărârea L'Oréal și alții, EU:C:2011:474, punctul 115).
- 43 În schimb, este relevant rolul jucat de furnizor în redactarea mesajului comercial care însoțește linkul promoțional sau în stabilirea ori selectarea cuvintelor-cheie (a se vedea Hotărârea Google Franța și Google, EU:C:2010:159, punctul 118).
- 44 De asemenea, în cazul în care furnizorul acordă asistență care constă în special în optimizarea prezentării ofertelor de vânzare în cauză sau în promovarea acestor oferte, acesta nu ocupă o poziție neutră între clientul vânzător vizat și potențialii cumpărători, ci joacă un rol activ, de natură să îi confere o cunoaștere sau un control al datelor referitoare la aceste oferte (Hotărârea L'Oréal și alții, EU:C:2011:474, punctul 116).
- 45 În consecință, întrucât o societate editoare de presă care publică pe site-ul său internet versiunea electronică a unui ziar are, în principiu, cunoștință despre informațiile pe care le publică și exercită un control asupra acestora, ea nu poate fi considerată drept „furnizor intermediar”, în sensul articolelor 12-14 din Directiva 2000/31, indiferent dacă accesul la site este contra cost sau gratuit.
- 46 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la cea de a cincea întrebare că limitările răspunderii civile prevăzute la articolele 12-14 din Directiva 2000/31 nu vizează situația unei societăți editoare de presă care dispune de un site internet pe care este publicată versiunea electronică a unui ziar, această societate fiind, pe de altă parte, remunerată din veniturile generate de publicitatea comercială difuzată pe acest site, în măsura în care aceasta are cunoștință despre informațiile pe care le publică și exercită un control asupra acestora, indiferent dacă accesul la site-ul respectiv este gratuit sau contra cost.

Cu privire la a doua întrebare

- 47 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă limitările răspunderii prevăzute la articolele 12-14 din Directiva 2000/31 sunt aplicabile unor litigii între particulari având ca obiect răspunderea civilă pentru calomnie, pentru a putea interpreta legislația națională proprie în conformitate cu aceasta.
- 48 Având în vedere răspunsul la cea de a cincea întrebare, potrivit căruia furnizorii în discuție în litigiul principal par să nu poată fi considerați drept furnizori intermediari în sensul articolelor 12-14 din Directiva 2000/31, ar putea să nu fie necesar să se răspundă la această întrebare. Cu toate acestea, în măsura în care din decizia de trimitere nu rezultă cu certitudine că condițiile menționate în cea de a cincea întrebare corespund celor din litigiul principal, Curtea apreciază ca fiind util să răspundă la cea de a doua întrebare.
- 49 În această privință, trebuie constatat că articolul 2 litera (b) din Directiva 2000/31 definește noțiunea „furnizor” ca reprezentând orice persoană fizică sau juridică furnizoare de servicii ale societății informaționale.
- 50 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că limitările răspunderii civile prevăzute la articolele 12-14 din Directiva 2000/31 sunt aplicabile în cadrul unui litigiu între particulari având ca obiect răspunderea civilă pentru calomnie, în măsura în care condițiile menționate la articolele respective sunt întrunite.

Cu privire la a treia întrebare

- 51 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 12-14 din Directiva 2000/31 trebuie interpretate în sensul că permit furnizorului unui serviciu al societății informaționale să se opună introducerii unei acțiuni în justiție împotriva sa și, pe cale de consecință, chiar adoptării de măsuri provizorii de către o instanță națională. În cazul unui răspuns negativ, ea solicită să se stabilească dacă aceste articole creează drepturi individuale pe care furnizorul respectiv le poate invoca ca mijloace de apărare în cadrul unei proceduri jurisdicționale precum cea în discuție în litigiul principal.
- 52 La fel ca mai sus, s-ar putea considera că nu este necesar să se răspundă la această întrebare, întrucât furnizorii în discuție în litigiul principal par să nu poată fi considerați drept furnizori intermediari vizați de articolele 12-14 din Directiva 2000/31.
- 53 Cu toate acestea, Curtea dorește să precizeze instanței de trimitere că, prin obiectul lor, aceste articole nu au ca obiect condițiile în care acțiunile în justiție în răspundere civilă pot fi exercitate împotriva acestor furnizori, care, în lipsa unor precizări în dreptul Uniunii, țin de competența exclusivă a statelor membre, sub rezerva principiilor echivalenței și efectivității.
- 54 În ceea ce privește aspectul dacă aceste articole creează drepturi individuale care să poată fi invocate de furnizor drept mijloace de apărare în cadrul unei acțiuni civile pentru calomnie, trebuie amintit că, în ceea ce privește un litigiu între particulari, precum cel în discuție în litigiul principal, potrivit unei jurisprudențe consacrate a Curții, o directivă nu poate, prin ea însăși, să creeze obligații în sarcina unui particular și, prin urmare, nu poate fi invocată ca atare împotriva sa (a se vedea în special Hotărârea Marshall, 152/84, EU:C:1986:84, punctul 48, și Hotărârea Faccini Dori, C-91/92, EU:C:1994:292, punctul 20), fără însă ca prin aceasta să se aducă atingere unei eventuale acțiuni în răspundere care poate fi introdusă împotriva statului pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea dreptului Uniunii care îi sunt imputabile (a se vedea în special în această privință Hotărârea Francovich și alții, C-6/90 și C-9/90, EU:C:1991:428, punctul 35).
- 55 Cu toate acestea, de la expirarea termenului de transpunere a Directivei 2000/31, statele membre aveau obligația să prevadă, în dreptul național, limitările răspunderii prevăzute la articolele menționate.
- 56 În ipoteza în care astfel de limitări nu ar fi însă transpuse în dreptul național, instanța națională căreia îi revine sarcina să îl interpreteze ar fi obligată să o facă, în măsura posibilului, în lumina literei și a finalității acestei directive, pentru a atinge rezultatul urmărit prin aceasta și pentru a se conforma astfel articolului 288 al treilea paragraf TFUE (a se vedea în special Hotărârea von Colson și Kamann, 14/83, EU:C:1984:153, punctul 26, și Hotărârea Marleasing, C-106/89, EU:C:1990:395, punctul 8).
- 57 În consecință, este necesar să se răspundă la a treia întrebare că articolele 12-14 din Directiva 2000/31 nu permit furnizorului unui serviciu al societății informaționale să se opună introducerii unei acțiuni în justiție în răspundere civilă împotriva sa și, pe cale de consecință, adoptării de măsuri provizorii de către o instanță națională. Limitările răspunderii prevăzute la aceste articole pot fi invocate de furnizor în conformitate cu dispozițiile dreptului național care asigură transpunerea lor sau, în lipsa acestora, în vederea unei interpretări conforme a acestuia. În schimb, în cadrul unui litigiu precum cel principal, Directiva 2000/31 nu poate, prin ea însăși, să creeze obligații în sarcina unui particular și, prin urmare, nu poate fi invocată ca atare împotriva sa.

Cu privire la cheltuielile de judecată

58 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șaptea) declară:

- 1) **Articolul 2 litera (a) din Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă („Directiva privind comerțul electronic”) trebuie interpretat în sensul că noțiunea „servicii ale societății informaționale”, în sensul acestei dispoziții, cuprinde servicii de furnizare de informații on-line al căror furnizor este remunerat nu de destinatar, ci din veniturile generate de publicitatea difuzată pe un site internet.**
- 2) **Directiva 2000/31 nu se opune, într-o cauză precum cea principală, aplicării unui regim de răspundere civilă pentru calomnie.**
- 3) **Limitările răspunderii civile prevăzute la articolele 12-14 din Directiva 2000/31 nu vizează situația unei societăți editoare de presă care dispune de un site internet pe care este publicată versiunea electronică a unui ziar, această societate fiind, pe de altă parte, remunerată din veniturile generate de publicitatea comercială difuzată pe acest site, în măsura în care aceasta are cunoștință despre informațiile pe care le publică și exercită un control asupra acestora, indiferent dacă accesul la site-ul respectiv este gratuit sau contra cost.**
- 4) **Limitările răspunderii civile prevăzute la articolele 12-14 din Directiva 2000/31 pot fi aplicabile în cadrul unui litigiu între particulari având ca obiect răspunderea civilă pentru calomnie, în măsura în care condițiile menționate la articolele respective sunt întrunite.**
- 5) **Articolele 12-14 din Directiva 2000/31 nu permit furnizorului unui serviciu al societății informaționale să se opună introducerii unei acțiuni în justiție în răspundere civilă formulate împotriva sa și, pe cale de consecință, adoptării de măsuri provizorii de către o instanță națională. Limitările răspunderii prevăzute la aceste articole pot fi invocate de furnizor în conformitate cu dispozițiile dreptului național care asigură transpunerea lor sau, în lipsa acestora, în vederea unei interpretări conforme a acestuia. În schimb, în cadrul unui litigiu precum cel principal, Directiva 2000/31 nu poate, prin ea însăși, să creeze obligații în sarcina unui particular și, prin urmare, nu poate fi invocată ca atare împotriva sa.**

Semnături